Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.)

Луцьк
2024

УДК 911.3:30/33(082)
С 90

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 8 від 27 березня 2024 р.)

Рецензенти:
Нємець Л. М. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
Матвійчук Л. Ю. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету

С 90 **Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів** : матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. 212 с.

ISBN 978-617-8279-23-3

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної науки, які були розглянуті на VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, регіонального розвитку та просторового планування, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

УДК 911.3:30/33(082)

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024
© Колектив авторів, 2024

ISBN 978-617-8279-23-3

СУЧАСНІ КАРТОГРАФІЧНІ, ГЕОДЕЗИЧНІ, ФОТОГРАММЕТРИЧНІ ТА ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

УДК 528(06)

Браславська Оксана, Рожі Томас
oksana.braslavska@udpu.edu.ua; tomas.rozhi.94@gmail.com
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, м. Умань

ВИКОРИСТАННЯ ГЕОДЕЗИЧНИХ ДАНИХ ПРИ ПЛАНУВАННІ ТА МОНІТОРИНГУ АГРОЛАНДШАФТІВ

Сучасний рівень розвитку цифрових технологій дає змогу здійснювати картографування агроландшафтів із використанням методики дистанційного зондування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) за допомогою електронних геодезичних приладів. Цифрові карти стають основним джерелом отримання інформації щодо структури ґрунтового покриву агроландшафтів та розробки заходів щодо їх оптимізації та підвищення родючості ґрунтів в умовах змінного клімату та у зв'язку зі збільшенням антропогенного навантаження на агроекосистеми [2]. Сьогодні значна роль у картографуванні, розробці, створенні карт та інших видів картографічних творів належить новітнім технологіям та інтелектуальним геопросторовим системам. До них належать геоінформаційні (технології географічних інформаційних систем – ГІС), дистанційні (засновані на використання дистанційних методів дослідження, матеріалів аерофото- та космічного знімання, систем глобального позиціювання), спеціалізоване програмне забезпечення [4]. Ці технології та пов'язані з ними програмні засоби використовуються не тільки для проєктування та створення різних карт та моделей, а й одночасно застосовуються для отримання, обробки та аналізу просторової інформації про досліджувані об'єкти, явища та процеси, їх властивості та структурні компоненти, дозволяючи оптимізувати та підвищити якість виконуваних досліджень.

Останнім часом геоінформаційні системи (ГІС) стали ключовими в оцінці стану агроландшафтів, особливо в контексті розвитку екологічно стабільних природних систем, які є важливою соціально-економічною задачею для держави. В Україні за останні десять років спостерігається відсутність наукових і виробничих робіт щодо планування та зонування земель, а також розробки проєктів із моніторингу, раціонального використання та охорони земель. Це призвело до зниження родючості ґрунтів та їх деградації, а також до вилучення сільськогосподарських угідь для інших потреб.

У зв'язку з високим господарським навантаженням на землі та потребою у сталому розвитку агроландшафтів, важливими стають екологічні нормативи у землекористуванні та збереженні продуктивних земель. Без використання ГІС-технологій неможливо створити ефективну основу землекористування. Це дає змогу перевести агроекологічну оцінку земель на якісно новий рівень, особливо в контексті проєктування інтенсивних землеробських та агротехнологічних систем, а також адаптивно-ландшафтних систем землеробства [3].

При моніторингу родючості земель використовуються різні картографічні матеріали, обробка та аналіз яких без сучасних картографічних технологій були б дорогими та часомісткими. Ефективність та швидкість роботи забезпечується завдяки використанню даних аерофотознімання, супутникових знімків, електронних геодезичних приладів та різноманітних ГІС-технологій, які дають змогу поєднувати географічне

розташування об’єктів із семантичною інформацією. Основу аналізу родючості конкретної ділянки землі складає географічна інформаційна система регіону зі структурованими даними про стан земель за різними критеріями, включеними до системи моніторингу родючості ґрунтів. Сучасна ГІС є автоматизованою системою з широкою базою графічних та тематичних даних, інтегрованою з модельними та розрахунковими функціями для їх обробки та перетворення у просторову картографічну інформацію, що забезпечує створення широкого спектру тематичних карт [1]. Так адаптивно-ландшафтний землеустрій допомагає вирішити проблему збереження екологічного скелета природних комплексів. З одного боку, це означає збереження природних ресурсів, а з іншого – контроль антропогенного впливу, який може негативно впливати на довкілля.

Список використаних джерел: 1. Данкевич В. Є., Данкевич Є. М. Моніторинг сільськогосподарських угідь із застосуванням систем дистанційного зондування земель. *Економіка АПК.* 2019. № 8. С. 27. **2.** Кирилюк В., Рожі Т., Харів В. Геодезичне планування в агроландшафті: створення цифрових карт та моделей для оптимізації землекористування. *Просторовий розвиток*. 2023. 6. С. 293–308. **3.** Ямелинець Т. Інформаційне ґрунтознавство : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 352 с**. 4.** Bhun ia G. S., Shit P. K., Sengupta D. Free-open access geospatial data and tools for forest resources management. In: Spatial modeling in forest resources management: rural livelihood and sustainable development. *Springer*, Cham, 2021. P. 651–675.

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Влах Мирослава Змістова структура терміносистеми об'єктів суспільно-географічного дослідження 3

Пугач Сергій Взаємодія географічного, соціального та віртуального просторів як предмет вивчення географічної науки 6

Кисельов Юрій Геософічний підхід у регіональних суспільно-географічних дослідженнях 8

ГАЛУЗЕВІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНІВ

Ганіченко Катерина, Гнатюк Олексій Ретроспективний аналіз формування перцепційного портрета міста Києва 10

Кузишин Андрій, Кварцяний Святослав Ризики функціонування соціальної сфери областей Подільського регіону на сучасному етапі 12

Поплавська Інна, Гарасимчук Дмитро Особливості просторової організації соціальної сфери через показники добробуту населення 15

Шваб Георгій Аналіз галузевої структури промисловості міста Коростень 18

Лажнік Володимир, Мозолюк Антон Регіональна диференціація торгівлі послугами між Україною та Польщею 19

Мандрик Ірина, Нікон Ольга Вплив гендерної нерівності на демографічну ситуацію в Індії 24

Ричок Христина Міграційні реалії та наміри біженців із міста Бурштин 26

Слащук Андрій, Семенюк Аліна До питання дослідження розселення населення Маневицької територіальної громади Камінь-Каширського району Волинської області 28

Лажнік Володимир Промисловість Волинської області: динаміка та сучасний стан 30

Pohrebskyi Taras Advantages and Risks of Implementing Greenfield Projects in Ukraine 33

Кійко Яна, Мандрик Ірина Перспективи удосконалення харчової промисловості України шляхом розвитку крафтового виробництва 35

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ І РЕСУРСІВ

Хільчевський Валентин, Забокрицька Мирослава Водна безпека: світові тенденції, стан в Україні 37

Фесюк Василь Методологічне обґрунтування дослідження гідроекологічного стану озер 39

Токарчук Іван, Мельнійчук Михайло Динаміка паводково-водопільного режиму у 2023–2024 роках на теренах Волинської області 41

Нетробчук Ірина Регіональні наслідки шкідливої дії паводків на Волині 42

Гус Яна Моніторинг поверхневих вод у басейні річки Південний Буг 45

Войтків Петро, Іванов Євген, Шкірка Іван Екологічне оцінювання стану земельних ресурсів Добросинсько-Магерівської територіальної громади Львівського району Львівської області 47

П'яткова Алла Водно-ерозійна деградація сільськогосподарських угідь Причорномор'я 49

Гілецький Йосип Тимофійчук Надія Підходи до районування Карпатської гірської країни 51

Мазур Іван, Мельнійчук Михайло Роль видобутку бурштину у сучасних геоморфологічних процесах Рівненщини 54

Павловська Тетяна, Нікон Ольга Багаторічна (1977–2020 рр.) динаміка показників відносної вологості повітря у Волинській області 55

Гусєв Дмитро, Стельмах Валентина Гідрографічна мережа басейну річки Вижівка 58

Александрович Ольга, Стельмах Валентина Гідрографічна мережа басейну річки Ірпінь 60

Мельник Марина, Стельмах Валентина Гідрографічна характеристика басейну річки Сула 64

Щесюк Єлизавета, Стельмах Валентина Гідрографічна характеристика р. Інгулець 67

Полянський Сергій, Повзун Андрій, Ковтунович Віолета Вплив осушувальної меліорації на басейн р. Прип'ять 70

Коваль Олександр, Мельнійчук Михайло Природно-заповідний фонд Вараського району Рівненської області 73

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ

Смирнов Ігор, Любіцева Ольга, Гнатюк Діана «Лемківська ватра» як фестиваль української культури в Польщі 75

Смирнов Ігор, Любіцева Ольга, Гнатюк Діана «Дорога Ганді» як туристичний бренд Ізраїлю 78

Ільїн Леонід Регіональний туристичний моніторинг: завдання, принципи, показники 82

Бейдик Олександр, Балог Надія, Мельнікова Анжеліка Суперточка-тур і «точки щастя» як специфічний вид рекреаційних мультиресурсів 84

Бейдик Олександр, Південь України: феномен Д. Говорда
Гришко Світлана, та Е. Фальц-Фейна
Балог Надія, ...
Мельнікова Анжеліка 88
Ільїна Ольга Бальнеологічне значення сапропелевих лікувальних грязей та доцільність їх використання у санаторно-курортному комплексі України 91
Слащук Андрій, Сучасний рекреаційний потенціал історико-
Качаровський Роман, культурної спадщини Рожищенської ТГ
Антипюк Олена Волинської області …….. 93
Бейдик Олександр, Видатні жіночі образи в меморіальному
Мельнікова Анжеліка та монументальному літописі України 96
Майстер Андрій Соціально-економічні чинники розвитку винного туризму в країнах Європи..... 100
Чуб Ярослав Аналіз послуг гастрономічного туризму на прикладі Бургундії 103
Чижевська Лариса, Рекреаційний потенціал парку-пам'ятки садово-
Карпюк Зоя, паркового мистецтва «Літинський»
Качаровський Роман, ……
Ковальчук Сергій …… 104
Мельник Надія, Луцька дитяча залізниця як важлива рекреаційна
Єрко Ірина, атракція міста: сучасний стан та можливості
Качаровський Роман ребрендингу ……... 106
Мельнійчук Михайло, Можливості рекреаційного використання
Білецький Юрій, орнітологічних заказників Ковельського району
Семенюк Юлія, Волинської області
Ковальчук Сергій, ……
Качаровський Роман …… 109
Ткачук Надія, Краєзнавчий потенціал музеїв Купичівського ліцею
Мельник Андрій, Турійської ТГ Волинської області
Качаровський Роман …… 112

РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Потапова Алла Соціально-економічний потенціал Сполучених Штатів Америки 116
Булавчук Тетяна Управління маркетинговими комунікаціями екокомплексу «Машівський бір» 118
Потапова Алла, Фінансова система України
Залуська Марія 119
Потапова Алла, Основні теоретичні підходи
Хомик Тетяна до трактування розвитку економіки 121
Потапова Алла, Формування міжнародної валютної системи
Гаврилович Крістіна 122

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК І ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Гукалова Ірина Підходи до відновлення громад в умовах затяжної війни 125
Шабашова Людмила До питання визначення пріоритетів повоєнного відновлення України 127

Хільчевська Ірина, Холодько Анастасія	Світові кейси повоєнного відновлення: візія для сталого розвитку України	129
Гладкий Олександр	Як відродити ідею створення Київського технополісу?	131
Мельничук Владислав	Суспільно-географічні проблеми розвитку приміських зон	134
Пугач Сергій, Стельмашук Назар, Капітула Святослав	До питання вибору показників рівня регіонального розвитку для аналізу територіальних одиниць України	136
Банах Уляна	Неконтрольоване розростання великих міст і формування автомобілезалежності у дітей (на прикладі селища Брюховичі поблизу Львова) ...	138
Лабінська Галина, Тимчак Роман	Особливості розвитку селища Щирець Львівської області на сучасному етапі	141
Коцюба Ярослав	Гендерний мейнстримінг у міському плануванні	143
Маковецька Лариса, Коритко Михайло	Сутність концепції місцевого економічного розвитку	146
Молодика Владислав	Фронтирність як один із ключових факторів в історії розвитку господарства Сумщини	148
Ярошенко Олександр	Стратегічне планування розвитку територіальних громад: кейс Ставищенської селищної громади	150
Мандрик Ірина	Просторові аспекти міжрегіонального співробінництва Волинської області з воєводствами Польщі	153
Фесюк Василь, Авдіюк Олександра	Методика геоекологічного обґрунтування стійкого екологічно безпечного розвитку територіальної громади	155
Карпюк Зоя	Значення локальних екомереж у структурі регіональної екологічної мережі Волинської області	157
Голуб Геннадій	Investment Risks of the Ukrainian Economy in the Context of Regional Economic Planning	160
Кумецький Олександр, Омелянюк Микола	Територіальні громади як базовий суб'єкт місцевого самоврядування України	161

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ

Лета Василь, Лужанська Тетяна, П'ятка Наталія	Цифрові навчальні інструменти та платформи для організації змішаного навчання: кейс для географічних дисциплін ……..	163
Pohrebskyi Taras	Project Method as a Form of Scientific Research Organization Work in Geography Lessons ……	165
Грицевич Володимир	Про ідею нової освітньо-професійної програми для бакалаврів географії «геодіагностика та геоконсалтинг у територіальних громадах»	166
Маковецька Лариса	Концепція дистанційної освіти в Україні: переваги та недоліки	168
Гаврилко Остап	Роль дистанційного навчання у сучасній системі географічної освіти	170

Поручинська Ірина, Ревуцький Андрій Використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках географії 172

Потапова Алла, Сокол Святослав Використання інформаційних технологій на уроках географії 173

М'якота Богдан, Сосницька Ярослава Особливості впровадження STEM-підходів у географічній освіті 175

Ткачук Надія, Пилипчук Людмила Використання інтернет-платформ у розробці освітніх веб-квестів 176

Поручинська Ірина, Нікітюк Катерина Освітні технології в географії та економіці 178

Потапова Алла, Порва Наталія Географія освітнього активізму Волинської області: роль приватної ініціативи у формуванні нових освітніх просторів регіону 179

Оксенчук Андрій, Мандрик Ірина Застосування краєзнавчого принципу навчання в закладах загальної середньої освіти (на прикладі Дубечненської територіальної громади) 181

Маковецька Лариса, Кутецька Вероніка Предметна географічна компетентність як ключовий елемент географічної освіти 182

Поручинський Володимир, Корнійчук Ірина, Рудинець Наталія Зміст та структура екологічного виховання та освіти …… …… 184

Ткачук Надія Формування готовності майбутніх учителів географії до проєктного навчання в НУШ 186

Поручинська Ірина, Буднік Віра Використання контурних карт на уроках географії 188

Дацька Софія, Сосницька Ярослава Використання мультимедійної дошки на уроках географії 190

Ткачук Надія, Ступницька Марія Трактування пізнавальної самостійності учнів у навчальному процесі з географії в працях українських учених 192

Слащук Андрій, Лівик Мар'яна Методика застосування географії населення в освітньому процесі загальноосвітньої школи …… 194

Мілінчук Вікторія, Мандрик Ірина Навчальна екскурсія як форма вивчення географії рідного краю у закладах загальної середньої освіти Волинської області 196

Ткачук Надія, Пархомук Олександр Розвиток просторового мислення учнів інструментами Google на уроках географії 197

Ткачук Надія, Гарасимяк Лідія Перевірка домашніх завдань із географії за допомогою сервісу Wordwall 199

Потапова Алла, Даниленко Вікторія Завдання та значення екологічного виховання в шкільному курсі географії 201

Новосад Оксана, Шевчук Ілона Метод проєктів під час вивчення фінансової грамотності в школі 202

СУЧАСНІ ГЕОДЕЗИЧНІ, ФОТОГРАММЕТРИЧНІ ТА ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Браславська Оксана, Рожі Томас Використання геодезичних даних при плануванні та моніторингу агроландшафтів …….. 204

ДЛЯ НОТАТОК

Наукове видання

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.)
(українською, англійською мовами)

Друкується в авторській редакції.

Відповідальність за зміст публікацій
та достовірність даних несуть автори

Верстка: *В. Й. Лажнік*
Коректура: *С. О. Пугач*
Обкладинка: *Н. Бринчук*

Підписано до друку 15.04.2024 р. Формат 60х841/16.
Ум. друк. арк. 12,32. Обл.-вид. арк. 16,07. Зам. 89. Тираж 100.
Папір офсетний. Гарнітура Arial. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.
Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року